

OSNOVI EKONOMIJE – Kvalifikaciona pitanja 2010.

1. Ekonomski zakoni su:

- a) poslovne norme,
- b) pravilnosti koje se ispoljavaju u ekonomskoj oblasti društvenog života,
- c) zakoni o ra unovodstvu preduze a.

2. Ekonomski zakoni su:

- a) zavisni od volje ljudi,
- b) nezavisni od volje ljudi,
- c) u skladu sa ljudskim željama.

3. Ekonomija kao nauka istražuje:

- a) zakonitosti u ekonomskoj oblasti društvenog života,
- b) zakonitosti opšte potrošnje,
- c) organizaciju društvenog života.

4. Mikroekonomija prou ava:

- a) ponašanje pojedina nih privrednih subjekata (preduze a, doma instava),
- b) ponašanje neprivrednih subjekata,
- c) javnu potrošnju.

5. Makroekonomija prou ava:

- a) ekonomske zakonitosti na nivou ukupne privrede,
- b) pravila upravljanja velikim preduze ima,
- c) najve a robna tržišta (nafte, automobila, lekova).

6. Potrošnja je:

- a) promet u maloprodaji,
- b) proces zadovoljavanja ljudskih potreba,
- c) konzumiranje berzanskih proizvoda.

7. Podela rada može biti:

- a) opšta, granska i specijalna,
- b) ekonomska, socijalna i tehnološka,
- c) opšta, posebna i pojedina na.

8. Opšta podela rada je podela na:

- a) umni i fizi ki rad,
- b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobra aj, trgovina i t.d.),
- c) pojedina ne privredne grane (npr., ratarstvo i sto arstvo u poljoprivredi).

9. Posebna podela rada je podela na:

- a) umni i fizi ki rad,
- b) privredne delatnosti (poljoprivreda, industrija, saobra aj, trgovina i t.d.),
- c) pojedina ne privredne grane (npr., ratarstvo i sto arstvo u poljoprivredi).

10. Pojedina na podela rada odnosi se na:
- podelu poslova unutar preduze a,
  - podelu privrednih grana na privredne jedinice,
  - podelu poslova u jednom pogonu.
11. Tehni ka podela rada je podela:
- preduze a prema tehni koj opremljenosti,
  - processa proizvodnje na pojedine faze ili operacije,
  - tehni ke službe po vrstama poslova.
12. Proces proizvodnje je:
- proces transformacije oru a za rad,
  - proces razmene materije izme u oveka i prirode,
  - proces pružanja usluga.
13. Predmeti rada su:
- repromaterijal i alati,
  - polufabrikati i komponente za ugradnju,
  - materije na koje ljudi deluju sredstvima za rad u cilju prilagodjavanja svojim potrebama.
14. Proces razmene odvija se:
- u transportu,
  - na tržištu,
  - u fabrici.
15. Potrebe mogu biti:
- li ne i grupne,
  - li ne i zajedni ke,
  - jedini ne i zbirne.
16. Robni promet obuhvata:
- fazu nabavke (N-P) i fazu prodaje (P-N),
  - fazu prodaje (R-N) i fazu kupovine (N-R),
  - fazu prodaje (P-N) i fazu naplate (N-P).
17. Tržište je:
- celokupnost medjusobnih odnosa ponude i tražnje robe i faktora proizvodnje,
  - celokupnost prodaje i naplate proizvoda,
  - celokupnost nabavki preduze a i doma instava.
18. Tržišna cena je:
- prose na cena proizvodnje,
  - cena koštanja,
  - nov ani izraz tržišne vrednosti robe.

19. Sredstva za rad su:
- materijalna dobra kojima se oblikuju predmeti rada,
  - materijalna dobra kojima se oblikuju potrošna dobra,
  - materijalna dobra kojima se oblikuje proces razmene.
20. Faktore proizvodnje u proizvodnom procesu spaja:
- tehnologija,
  - normativi utroška materijala,
  - pravilnici o radu.
21. Ključni ekonomski principi su:
- informisanost i pravednost,
  - organizovanost, uravnoteženost i obuhvatnost,
  - produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost.
22. Princip produktivnosti zahteva da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
  - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
  - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
23. Princip ekonomičnosti predstavlja zahtev da se:
- proizvede određeni obim proizvodnje uz što manje ulaganje ljudskog rada,
  - proizvede određena vrednost uz što niže troškove faktora proizvodnje.
  - ostvari određeni dohodak za što kraće vreme.
24. Princip rentabilnost iziskuje da se:
- proizvede određen obim proizvodnje za što kraće vreme,
  - ostvari određen dohodak uz što manje ulaganje faktora proizvodnje,
  - proizvede određen obim proizvodnje uz što manji utrošak materijala.
25. Intenzivnost rada je:
- stepen trošenja predmeta rada,
  - stepen trošenja rada,
  - stepen trošenja sredstava za rad.
26. Amortizacija je proces rabe (trošenja):
- sredstava za rad,
  - materijala,
  - zemljišta.
27. Stopa amortizacije je odnos između:
- amortizacije i utrošenih predmeta rada,
  - amortizacije i vrednosti angažovanih sredstava rada u proizvodnji,
  - amortizacije i zaliha materijala.

28. Fiksni troškovi su:
- a) troškovi sredstava za rad,
  - b) troškovi prometa,
  - c) transportni troškovi.
29. Fiksni troškovi u odnosu na obim proizvodnje su:
- a) zavisni,
  - b) delimično zavisni,
  - c) nezavisni.
30. Varijabilni (proporcionalni) troškovi su:
- a) troškovi predmeta rada i angažovane radne snage,
  - b) troškovi sredstava za rad,
  - c) troškovi alata i rezervnih delova.
31. Varijabilni (proporcionalni) troškovi zavise od:
- a) obima nabavki,
  - b) obima zaliha,
  - c) obima proizvodnje.
32. Marginalni (granični) troškovi proizvodnje su:
- a) troškovi proizvodnje dodatne jedinice proizvoda,
  - b) najmanji mogući troškovi proizvodnje,
  - c) troškovi proizvodnje u uslovima pune iskorisćenosti kapaciteta.
33. Dohodak zajmovnog kapitala je:
- a) renta,
  - b) kamata,
  - c) nadnica.
34. Moneta je:
- a) papirni novac,
  - b) kovani novac,
  - c) kreditni novac.
35. Banknota je:
- a) papirni novac,
  - b) kovani novac,
  - c) žiralni novac.
36. Osnovne funkcije novca su:
- a) ravnomerna raspodela društvenog proizvoda.
  - b) uravnoteženje odnosa potrošnje i štednje,
  - c) mera vrednosti, sredstvo prometa, sredstvo plaćanja, tezaurisanje i svetski novac

37. Novac ima funkciju blaga ako je:
- oro en,
  - tezaurisan,.
  - konvertovan.
38. Menica je pismena obaveza:
- poverioca,
  - komisionara,
  - dužnika.
39. ček je pismena isprava:
- poverioca,
  - dužnika,
  - banke.
40. Dividenda je dohodak od:
- akcija,
  - štednih uloga,
  - obveznica.
41. Dividendna stopa je odnos između:
- dividende i zajmovnog kapitala,
  - dividende i trgovačkog kapitala,
  - dividende i akcijskog kapitala.
42. Dividenda od obične akcije je:
- unapred poznata,
  - nije unapred poznata,
  - delimično je poznata.
43. Na primarnom tržištu akcija vrši se:
- prva prodaja,
  - prva i druga prodaja,
  - druga i ostale prodaje.
44. Na sekundarnom tržištu akcija vrši se:
- prva prodaja,
  - prva i druga prodaja,
  - druga i ostale prodaje.
45. Slobodna konkurencija je tržišno stanje sa:
- dva prodavca i dva kupca,
  - malim brojem prodavaca i kupaca,
  - velikim brojem prodavaca i kupaca.

46. Na savremenim tržištima:
- preovlađuje slobodna konkurencija,
  - preovlađuje ograničena (imperfektna) konkurencija,
  - podjednako su zastupljene.
47. Monopol je stanje tržišta sa:
- jednim prodavcem,
  - dva kupca,
  - više prodavaca.
48. Monopolista određuje cene i obim proizvodnje:
- u dogovoru sa konkurentima,
  - uzimajući u obzir ponašanje konkurenata,
  - samostalno.
49. Duopol je stanje tržišta sa:
- dva prodavca,
  - nekoliko prodavaca,
  - više prodavaca.
51. Tržište sa jednim prodavcem je:
- duopol,
  - oligopol,
  - monopol.
52. Tržište sa dva prodavca je:
- oligopol,
  - monopol,
  - duopol.
54. Kartel je:
- dogovaranje mnogobrojnih preduzeća o cenama, podeli tržišta i t.sl.
  - oligopolsko dogovaranje o cenama, podeli tržišta i t.sl.,
  - sindikarno dogovaranje o nadnicama.
55. Trgovni rabat je razlika između:
- prodajne i prosečne nabavne cene trgovca,
  - nivelisane prodajne i nabavne cene trgovca,
  - prodajne i nabavne cene trgovca.
56. Rabat određuje:
- trgovac,
  - proizvođač,
  - država.

57. Jedinstvenu (identičnu) cenu proizvoda na tržištu obezbeđuje:
- marža,
  - rabat,
  - i marža i rabat.
58. Maržu određuje:
- trgovac,
  - proizvođač,
  - država.
59. Tražnja određene vrste robe zavisi od:
- kvaliteta, cena robe i troškova amortizacije,
  - raznovrsnosti ponude i cene koštanja,
  - prihoda stanovništva, cena robe i potreba (ukusa, želja, navika) potrošača.
60. Elastičnost tražnje je:
- prilagodavanje proizvodnje promenama cena,
  - prilagodavanje ponude promenama cena.
  - prilagodavanje tražnje promenama cena.
61. Elastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
  - manje promene tražnje,
  - proporcionalne promene tražnje.
62. Neelastična tražnja znači da promene cene izazivaju:
- veće promene tražnje,
  - manje promene tražnje,
  - proporcionalne promene tražnje.
63. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
  - povećanje tražnje,
  - stagnaciju tražnje.
64. Kriva tražnje je:
- opadajuća,
  - rastuća,
  - vertikalna.
65. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje tražnje,
  - povećanje tražnje,
  - stagnaciju tražnje.

66. Elastičnost ponude je:
- prilagodavanje tražnje promenama cena,
  - prilagodavanje ponude promenama cena.
  - prilagodavanje proizvodnje promenama cena.
67. Pad tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
  - povećanje ponude,
  - stagnaciju ponude.
68. Kriva ponude je:
- opadajuća,
  - rastuća,
  - horizontalna.
69. Porast tržišne cene određene robe izaziva:
- smanjenje ponude,
  - povećanje ponude,
  - stagnaciju ponude.
70. Društvena reprodukcija prema razmerama (obimu) može biti:
- jednostavna i složena,
  - prosta, proširena i umanjena,
  - opšta i posebna.
71. Društveni proizvodine:
- amortizacija i novostvorena vrednost (nacionalni dohodak),
  - amortizacija i preneti vrednost (materijalni troškovi),
  - amortizacija i akumulacija.
72. Nacionalni dohodak u odnosu na društveni proizvod je:
- manji,
  - veći,
  - isti.
73. Nacionalni dohodak se raspoređuje na:
- ličnu potrošnju i akumulaciju,
  - ličnu potrošnju i zalihe,
  - amortizaciju i akumulaciju.
74. Društveni proizvod je umnožak:
- zaposlenosti i amortizacije,
  - zaposlenosti i produktivnosti rada,
  - amortizacije i akumulacije.

75. Bruto doma i proizvod je:
- vrednost **finalnih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
  - vrednost **faznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji,
  - vrednost **raznih** dobara i usluga proizvedenih za godinu dana u jednoj zemlji.
76. Realna vrednost makroekonomskih agregata izrađuje se po:
- tržišnim cenama,
  - planskim cenama,
  - stalnim cenama.
77. Nominalna vrednost makroekonomskih agregata izrađuje se po:
- planskim cenama,
  - tržišnim cenama,
  - stalnim cenama.
78. Realne investicije su ulaganja u:
- finansijski kapital,
  - fizički kapital,
  - intelektualni kapital.
79. Finansijske investicije su ulaganja u:
- hartije od vrednosti i slične instrumente,
  - gotovinu u blagajni,
  - tekućim računima.
80. Kupovina akcija je:
- realna investicija,
  - trgovačka investicija,
  - finansijska investicija.
81. Bruto investicije čine:
- neto investicije i akumulacija,
  - neto investicije i amortizacija,
  - amortizacija i akumulacija.
82. Stopa bruto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) udelenje u:
- bruto domaćem proizvodu,
  - nacionalnom dohotku,
  - amortizaciji.
83. Bruto domaće investicije finansiraju se iz:
- potrošačkih kredita,
  - trgovačke marže,
  - domaće akumulacije i amortizacije.

84. Neto investicije predstavljaju razliku između:
- bruto investicija i amortizacije,
  - bruto prihoda i troškova,
  - bruto profita i poreza.
85. Stopa neto investicija pokazuje njihovo relativno (procentualno) udjeljenje u:
- nacionalnom dohotku,
  - amortizaciji,
  - bruto domaćem proizvodu.
86. Investicije u obrtno-fondove predstavljaju ulaganja u:
- mašine,
  - zgrade,
  - zalihe.
87. Tehnička struktura investicija pokazuje odnos:
- opreme prema građevinskim objektima,
  - alata prema rezervnim delovima,
  - materijala prema energentima.
88. Ekonomska struktura investicija pokazuje raspored investicija po:
- ekonomskim oblastima (sektorima),
  - pojedinačnim preduzećima,
  - geografskim regionima.
89. Efikasnost investicija zavisi prevažno od njihove:
- ekonomske strukture,
  - finansijske strukture,
  - proizvodne strukture.
90. Dezinvestiranje postoji kada su:
- investicije veće od amortizacije,
  - investicije manje od amortizacije,
  - investicije jednake amortizaciji.
91. Tehnološki progres je:
- tehnološko trošenje sirovina,
  - usavršavanje inženjerskih metoda, organizacija i upravljanja proizvodnjom, kao i usavršavanje postojećih i uvođenje novih proizvoda,
  - tehnološke procedure proizvodnje.
92. Profit predstavlja razliku između:
- vrednosti sredstava za rad i fiksnih troškova,
  - ukupnog prihoda i varijabilnih troškova,
  - ukupnih prihoda i ukupnih troškova poslovanja.

93. Profitna stopa je pokazatelj:
- produktivnosti,
  - rentabilnosti,
  - ekonomičnosti.
94. Profitna stopa se menja:
- upravno srazmerno promenama koeficijenta obrta kapitala,
  - obrnuto srazmerno promenama koeficijenta obrta kapitala,
  - nezavisno od promena koeficijenta obrta kapitala.
95. Direktna strana ulaganja mogu biti:
- samo u obliku akcija,
  - samo u obliku udela,
  - u obliku akcija i udela.
96. Akcije su:
- dužničke hartije od vrednosti,
  - vlasničke hartije od vrednosti,
  - derivatne hartije od vrednosti.
97. Preferencijalne akcije:
- obezbeđuju pravo glasa,
  - ne obezbeđuju pravo glasa,
  - delimično obezbeđuju pravo glasa.
98. Obveznice su:
- dužničke hartije od vrednosti,
  - vlasničke hartije od vrednosti,
  - derivatne hartije od vrednosti.
99. Obveznice i akcije su najzastupljeniji oblici:
- ulaganja u zalihe materijala,
  - neprivrednih investicija,
  - portfolio investicija (plasmana).
100. Obveznice mogu emitovati (izdavati):
- javni i privatni sektor,
  - domaćinstva,
  - neprivredni subjekti.
101. Prihod od obveznica je:
- kamata,
  - dividenda,
  - renta.

102. Prihod od obveznica je:

- a) unapred poznat,
- b) nije unapred poznat,
- c) delimično je poznat.

103. Kamata je:

- a) finansijski prinos od akcija,
- b) finansijski prinos od novčanih fondova i pozajmljenih novčanih sredstava,
- c) finansijski prinos od gotovog novca u blagajni.

104. Kamatna stopa je odnos između:

- a) kamate i akcijskog kapitala,
- b) kamate i trgovačkog kapitala,
- c) kamate i zajmovnog kapitala.

105. Kamatna stopa (k') se izražava korišćenjem formule:

$$a) k' = \frac{\text{Zajmovni fondovi}}{\text{Kamata}} \times 100,$$

$$b) k' = \frac{\text{Kamata}}{\text{Aksijski kapital}} \times 100,$$

$$c) k' = \frac{\text{Kamata}}{\text{Zajmovni fondovi}} \times 100.$$

106. Štednja stanovništva spada u:

- a) finansijske investicije,
- b) realne investicije,
- c) proizvodne investicije.

107. Kamata se obračunava prema obrascu:

$$a) \text{ kamata} = \frac{100}{\text{Kamatna stopa}} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$b) \text{ kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Zajmovni fondovi},$$

$$\text{c) kamata} = \frac{\text{Kamatna stopa}}{100} \times \text{Akcijski kapital.}$$

108. Bankarski poslovi su:

- a) poslovi upravljanja zalihama,
- b) depozitni, kreditni i poslovi platnog prometa,
- c) poslovi turisti kog posredovanja.

109. Poslovi platnog prometa su:

- a) trgova ki,
- b) berzanski,
- c) bankarski

110. Prema redosledu emitovanja (izdavanja) akcije mogu biti:

- a) osnova ke i akcije narednih emisija,
- b) primarne i sekundarne,
- c) prvobitne i ostale.

111. Prema pravima vlasnika akcije mogu biti:

- a) obi ne i prioritetne,
- b) redovne i vanredne,
- c) manjinske i ve inske.

112. Vlasnik akcija ima pravo na:

- a) kamatu,
- b) dividendu,
- c) rentu.

113. Devize su:

- a) efektivni strani novac, zlatnici i srebrnjaci.
- b) sva potraživanja izražena u stranoj valuti (depoziti, menice, ekovi i sl.), kao i efektivni strani novac (nov anice i kovani novac), osim zlatnika i srebrnjaka.
- c) sve obaveze izražene u stranoj valuti, kao i efektivni strani novac, uklju uju i zlatnike i srebrnjake.

114. Devizni kurs je:

- a) cena doma e valute na doma em tržištu,
- b) cena strane valute na doma em tržištu.
- c) cena strane valute na stranom tržištu.

115. Devizno tržište je:

- a) mesto na kome se vrši prodaja deviznih obveznica i akcija,
- b) mesto na kome se vrši kupovina deviznih hartija od vrednosti,
- c) mesto na kome se vrši kupoprodaja deviza i formira devizni kurs.

116. Dve osnovne vrste deviznih kurseva su:
- opšti i posebni devizni kurs,
  - kratkoro ni i dugoro ni devizni kurs,
  - fiksni i fleksibilni (fluktuiraju i) devizni kurs.
117. Fleksibilni devizni kurs je:
- kurs koji formiraju menja nice u me usobnim transakcijama,
  - kurs koji formiraju brokeri i dileri na robnim berzama.
  - kurs slobodno formiran delovanjem ponude i tražnje deviza na deviznom tržištu.
118. Devalvacija je:
- smanjenje tržišne cene zlata,
  - nivelacija maloprodajnih cena,
  - zakonsko smanjenje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.
119. Revalvacija je:
- pove anje tržišne cene zlata,
  - nivelacija veleprodajnih cena,
  - zakonsko pove anje vrednosti nacionalne valute u odnosu na druge valute.
120. Višestruki, odnosno diferencirani devizni kursevi mogu se primenjivati u:
- zemljama potpune devizne kontrole,
  - zemljama delimi ne devizne kontrole,
  - zemljama minimalne devizne kontrole.
121. Platni bilans je:
- sistematski pregled priliva i odliva deviza rezidenata i nerezidenata, izražen u raznim originalnim valutama,
  - sistematski pregled svih ekonomskih transakcija izmedju rezidenata jedne zemlje i rezidenata drugih zemalja, za odredjeni vremenski period, izražen u jedinstvenoj valuti.
  - sistematski pregled robnog izvoza i uvoza, iskazan u obra unskim nov anim jedinicama.
122. Platni bilans se izražava u:
- jednoj valuti,
  - više valuta,
  - domicilnim valutama.
123. Platni bilans ine:
- finansijski i valutni bilans,
  - bilans teku ih transakcija i bilans kapitalnih transakcija
  - bilans usluga i devizni bilans.

124. Bilans tekućih transakcija je:
- bilans kredita i investicija,
  - bilans robe i usluga i transferi,
  - bilans direktnih investicija i promene deviznih rezervi.
125. Dugovanja i potraživanja po osnovu prenosa kapitala, kredita i investicija je:
- kreditni bilans,
  - kapitalni bilans,
  - investicioni bilans.
126. Deficit platnog bilansa mora biti:
- uredno finansiran,
  - delimično finansiran,
  - povremeno finansiran.
127. Platni bilans iskazuje izvoz u okviru:
- tekućeg bilansa,
  - kapitalnog bilansa,
  - bilansa stanja.
128. Sposobnost jedne zemlje da uredno izvršava svoje obaveze prema inostranstvu (spoljnu likvidnost) pokazuje:
- platni bilans,
  - devizni bilans,
  - spoljnotrgovinski bilans.
129. Platni bilans iskazuje uvoz u okviru:
- tekućeg bilansa,
  - kapitalnog bilansa,
  - bilansa stanja.
130. Inflacija je:
- neprekidan rast opšteg nivoa cena,
  - neprekidan pad opšteg nivoa cena,
  - povremen rast opšteg nivoa cena.
131. Inflacija je posledica:
- veće količine novca u opticaju od potrebne količine,
  - manje količine novca u opticaju od potrebne količine,
  - jednakosti količine novca u opticaju i potrebne količine.
132. Deflacija je:
- neprekidan rast opšteg nivoa cena,
  - neprekidan pad opšteg nivoa cena,
  - povremen rast opšteg nivoa cena.

133. Opadanje realne vrednosti novca posledica je:
- deflacije,
  - inflacije,
  - dezinflacije.
134. Monetarna ravnoteža je usaglašenost između:
- akumulacije i investicija,
  - deviznih priliva i odliva,
  - raspoložive i potrebne količine novca u jednoj zemlji.
135. Recesija je:
- rast proizvodnje i zaposlenosti,
  - stagnacija proizvodnje i zaposlenosti,
  - opadanje proizvodnje i zaposlenosti.
136. Rast realne vrednosti novca posledica je:
- inflacije,
  - deflacije,
  - stabilnosti cena..
137. Realna vrednost novca u inflaciji:
- raste,
  - stagnira,
  - opada.
138. Realna vrednost novca u deflaciji:
- raste,
  - stagnira,
  - opada.
139. Portfolio investicije su ulaganja u:
- zgrade i opremu,
  - akcije,
  - zalihe.
140. Najpoželjniji oblik priliva stranog kapitala za ekonomski razvoj zemlje su:
- direktne strane investicije,
  - portfolio investicije,
  - strani krediti.